

Pierre Loti bizim için neydi

PIERRE LOTI'nin doğumunun 150. yıldönümünde Türkiye onu yeniden tartışma gündemine getirdi. Sevgiyle, saygıyla ve anarak.

Kimdi **Loti**? Bazılarımız için hayran olunacak, bizi yutmak isteyenlere karşı kalemini siper etmiş bir Türk dostu.

Bazılarımız için bir ajan.

Bazılarımız için ise şifa bulmaz bir oryantalist.

Hiç kuşkusuz bütün bu iddialar tartışılabilir. Okul kitaplarında yer alan bir edebiyatçının, bir gezginin, ruh anatomisini bütün şeffaflığıyla ortaya çıkarmak ne mümkün.

Hele için işine İstanbul gibi bir şehir ve aşklar girmişse...

Girift ilişkilerin yüzyıllar sonra analizini yapmak, bizi gene de keskin doğrulara götürmüyor. İstanbul'un çıkmaz sokaklarında kalmışlık duygusu... Olsa olsa bu kadar...

Hayatın gizliliği her edebiyatçıyı sarıp sarmalar.

Kültür Bakanı **İstemihan**

Talay, Fransa'dan **Loti**'nin **'Türkiye İçin Mektuplar'**ı satın aldı ve ülkemizde iki dilde yayınlattı.

Ayrıca o konuda araştırmalar yapmak, çeşitli etkinlikler düzenlemek üzere bir de **Pierre Loti Dostları Derneği** kuruldu.

Ben de kurucu üyelerinden biriyim.

Edebiyatçıların kaotik kişiliğini, açıklanmayan, çözülemeyen gizlerle dolu yaşamlarını sevdiğim için.

'Türkiye İçin Mektuplar'ı okurken, **Pierre Loti** hakkındaki olumsuzluk ibresi olumluya kayabilir. Araştırmacılar; serinkanlı bir yöntemle, nesnel bir anlayışla, öznel tepkilerin ışığını yazılarına sızdırmadan onu güdüme getirebilirler.

Türkleri; Batıya karşı savunan bu mektuplar, çokgen yoruma tabi tutulsa da, bizim varolmayacak günlerimizde, gönlünü, kalemini bizden yana koyması

Doğan HIZLAN

BUGÜN PAZAR

dhizlan@hurriyet.com.tr

gerçekten de unutulacak gibi değildir.

Can Çekişen Türkiye eserindeki bir yargı bütün batıya çağdır:

"Avrupa, İstanbul'da tarihin, sanatın ve şiirin kutsal bir mekana kavuştuğunu ve bu mekanın her ne pahasına olursa olsun korunması gerektiğini anlayacak mıdır?"

Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi'nin **Pierre Loti** maddesindeki bir görüşü tartışma dağarcığınızda bulunsun diye atıyorum:

"Loti, Osmanlı yaşam biçiminden ve İstanbul'dan büyülenmişçesine etkilenmiş, Osmanlı aydınlarının Batılılaşma özlemini tepkiyle karşılamış, bu doğrultudaki düşünce ve duygularını yapıtlarında dile getirmiştir."

★★★

İSTANBUL'da, **Pera Palas Otel**'inde, Kültür Bakanlığı iki gün süren (4-5 Mayıs) bir

kolokyum düzenledi:

"21.Yüzyıla Girenken Pierre Loti ve Avrupa: Pierre Loti'nin 150. Doğum Yıldönümü'nde Türkiye ve Avrupa'nın Siyasi ve Edebi İlişkileri."

Kolokyum, onu daha iyi tanımamızı, değişik yönlerinden bir bütünü oluşturmamızı sağladı.

Agâh Oktay Güner'in bildirisindeki bir saptama, sanırım **Loti**'nin tanıklığına dikkatimizi çekmektedir:

"Pierre Loti, Şark'ı kendisinden önce tanıması ve yazmış Chateaubriand, Gerard de Nerval, Teophile Gautier'nin ve benzerlerinin tesiri ile değil bizzat kendisi yaşayarak tanıması ve sevmiştir."

Bildirilerin özetlerini okudum. Kitaplaşınca, Türklerin **Pierre Loti**'nin gerçek kişiliği üzerine, zengin bir bilgi birikimi ve malzeme bulacakları kanısındayım.

İlgi alanlarım gereği, **Zeynep Kerman**'in **"Loti'nin Basınımdaki Serüveni"**'ni, **İnci Engin**'ün **"Loti'nin Türklere Bakışı ve Edebiyatçılarımızın Yorumları"**nı, **Zeynep Mennan**'ın **"Bazı Türk Yazarlarına Göre Oryantalizm Bağlamında Pierre Loti"**'sini, **Lütfi Tıncı**'ın **"Türkçedeki Pierre Loti"** yazılarını okumalarını salık veririm.

★★★

SİZ gene de zor günlerimizde bizi **Düvel-i Muazzama** ya karşı savunan, duygusal yanı ağır basan **Pierre Loti**'yi sevin.

Eyüp'te onun anısına bir yorgunluk kahvesi için.

Yüzyıllar öncesinin güzelliklerini zihninizde bir sepya fotoğraf gibi canlandırın.

Pazara yakışır bir gün yaşayın.

